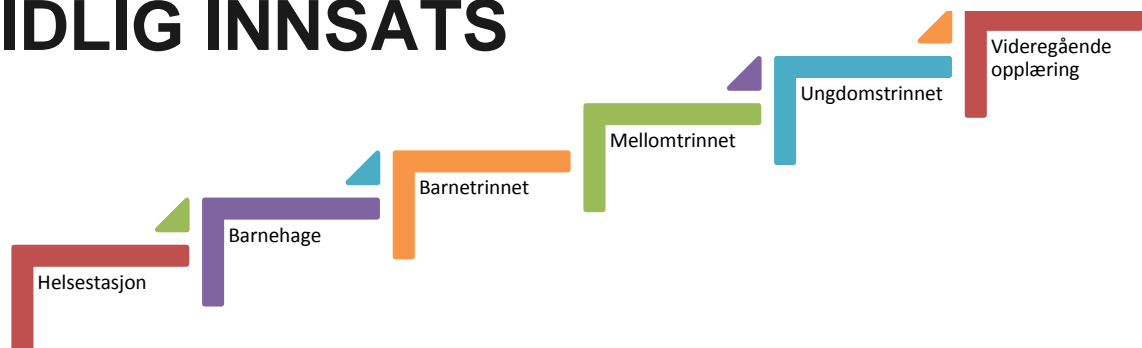




# Plan for foreldresamarbeid - i Sel kommune

## TIDLIG INNSATS



**Innhold**

1	Innledning.....	1
2	Formål med planen .....	1
2.1	Målgruppe og målsetting .....	1
2.2	Kunnskapsgrunnlag. ....	3
2.3	Når barn og unge opplever samlivsbrudd .....	4
3	Helsestasjon og skolehelsetjenesten .....	5
3.1	Svangerskapsomsorg/kvinnehelse .....	6
3.2	Foreldreforberedende kurs .....	6
3.3	Barselgrupper .....	7
3.4	Feiring av nyfødte i Sel kommune .....	7
3.5	Helsestasjon-faste konsultasjoner. ....	8
3.6	Åpen helsestasjon .....	8
3.7	Samarbeid med barnehagene .....	8
3.8	Skolehelsetjenesten .....	8
3.9	Foreldreveiledning for flyktninger.....	9
3.10	Helsestasjon for ungdom.....	9
4	Foreldresamarbeid i barnehagen .....	10
4.1	Foreldresamarbeid -ny i barnehagen.....	11
4.2	Foreldresamarbeid 1-2 åringer.....	12
4.3	Foreldresamarbeid 3-4 åringer.....	12
4.4	Foreldresamarbeid 5-6 åringer.....	13
4.5	Foreldremøte for skolestartere i den enkelte skolekrets.....	13
5	Foreldresamarbeid i skolen .....	14
5.1	Foreldreskole 1. trinn .....	15
5.2	Foreldresamarbeid 2. - 4. trinn .....	16
5.3	Foreldresamarbeid 5. -7. trinn .....	17
5.4	Foreldresamarbeid 8. trinn.....	18
5.5	Foreldresamarbeid 9. trinn.....	18
5.6	Foreldresamarbeid 10. trinn.....	19
6	Videregående skole .....	20
7	Oppfølging og veien videre i prosessen. ....	21
8	Referanser og aktuelle linker .....	21

## 1 Innledning

Forebyggende arbeid og samarbeid er nedfelt i en rekke lover og regelverk, blant annet i barnehageloven, opplæringsloven, alkoholloven, barnevernsloven, sosialtjenesteloven, helse- og omsorgstjenesteloven og politiloven. I 2012 ble samhandlingsreformen iverksatt med ny helse- og omsorgslov, og ikke minst ny folkehelselov med fokus på samhandling på tvers av virksomheter. Med samhandlingsreformen fikk kommunen i tillegg et økt ansvar for lokale helsetjenester og en plikt til samfunnsrettet folkehelsearbeid. Foreldresamarbeid satt i system er godt folkehelsearbeid, og sentralt i arbeidet med tidlig innsats.

Nasjonale føringer og prosedyrer for lovpålagte oppgaver for den enkelte virksomhet ligger til grunn for denne plan. Den skal være en felles ramme og et utgangspunkt for planarbeidet ved den enkelte virksomhet, for eksempel i utarbeidelse av årsplaner, virksomhetsplaner o.l. I tillegg til prinsippene gitt i denne planen, er det avgjørende at virksomhetene gjennom tverrfaglige drøftinger tar utgangspunkt i de lokale utfordringene som de står i, og prioriterer arbeidet ut i fra det.

## 2 Formål med planen

Planen skal fungere som et overordna verktøy for alle som arbeider med barn og unge i Sel kommune. Kommunen skal ha et oppvekstmiljø som inkluderer alle, der det legges til rette for gode og trygge oppvekstarenaer med fokus på mestring for hverdag og framtid. En felles gjennomgående plan skal sikre at alle foreldre i sitt samarbeid med ulike virksomhet skal kjenne igjen hvilke verdigrunnlag Sel kommune har i sitt tjenesteområde. De ansatte skal ha høy bevissthet på tiltak som medvirker til sosial utjevning, og et helhetlig og likeverdig tilbud. Dersom helsestasjon, barnehage og skole skal fungere formålstjenlig, forutsetter det ikke bare at barna/elevne kjenner hverandre, men at også foreldrene kjenner hverandre og hverandres barn. Dette er nødvendig for å kunne sette felles standarder for barn og unges aktivitet og atferd.

### 2.1 Målgruppe og målsetting

Foreldresamarbeid som et gjennomgående tiltak skal følge barnet fra før fødsel og til ungdom. Sel kommune har ressurser og tjenester til å ivareta alle barn og unge som bor i kommunen, uansett livssituasjon og sosial bakgrunn. Utfordringsbildet vårt tilsier at vi må ha gode system og verktøy til å tidlig fange opp de som har behov for hjelp og ulike støttetiltak. Kommende foreldre, foreldre og familie/nettverk er målgruppen som de ansatte i virksomhetene skal jobb for. Planen har som mål å være gjennomgående innenfor disse virksomhetene.



Før fødsel

Spedbarn

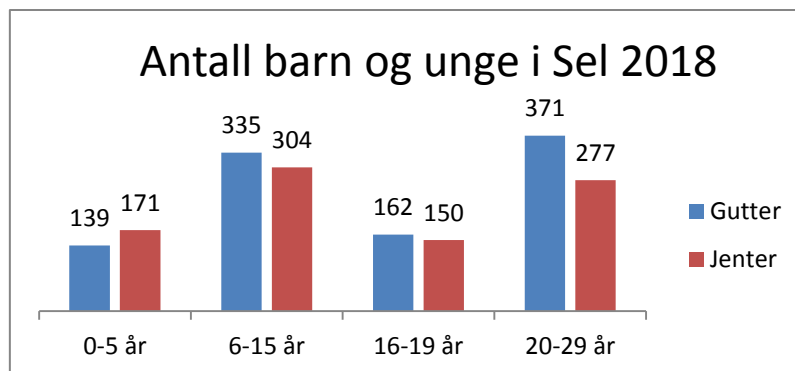
Barnehage

Barnetrinn

Ungdoms-trinn

Videregående -  
opplæring

Tjenestetilbudet er rustet med kompetente fagpersoner innen virksomhetene, men ikke større en at mangel på fagfolk i nøkkelstillinger kan gi innstramming i tjenestetilbudet. Nye lovkrav og statlige føringer fører ofte til skiftninger i ansvarsfordeling og arbeidsoppgaver, og i tillegg opplever virksomhetene at brukere har flere sammensatte og krevende utfordringer.



Prioriteringer og tidsbruk blir da avgjørende, og veilederen for foreldresamarbeid skal sikre at de som jobber med barn og unge som målgruppe skal ha en felles grunnholdning og et felles ansvar for nødvendig samarbeid med disse.

### Byggende tiltak

Å være foreldre kan ikke sammenlignes med noen annen relasjon, oppgave eller oppdrag. Arbeidsbeskrivelsen omfatter både kjærlighet, autoritet, omsorg, forsørgeransvar, veiledning og danning. Å være foreldre er å inngå i en relasjon der man bidrar til å forme et menneske som vokser til. Det kan kalles et oppdragerprosjekt. Oppdragerprosjektet er fullt av valg og spørsmål om hva som er riktig å gjøre, hva som er rett ([Fafo-rapport 2016:29](#)).

Foreldre flest former foreldrerollen og foreldrepraksisen basert på tilgjengelige kulturelle strategier der erfaringer fra egen oppvekst ofte har betydning. Foreldre støtter seg også på råd fra familie, venner, samt at et vell av råd som er tilgjengelige gjennom bøker, sosiale medier og medier generelt. Denne veilederen omhandler tiltak rundt samarbeid når de tar form av foreldresamarbeid i kommunal regi, gjennom helsestasjonen, barnehagen og skolen.

### Forebyggende arbeid

Tidlig tverrfaglig forebyggende innsats skal sikre at barn og et godt utgangspunkt for best mulig utvikling, læring, mestring og livskvalitet. Det forebyggende arbeidet skal skapes ut i fra tilgjengelig kunnskap om hva som virker ut fra det de enkelte problemstillingene og den enkelte målgruppe. Det er viktig at brukermedvirkning har en stor plass i foreldresamarbeidet. Kunnskapsbaserte tiltak vil være avgjørende for god, effektiv og treffsikker forebygging. Et lavterskeltiltak som Sel kommune har er [Ressursteam](#) som består av fagpersoner fra helsestasjon, barnevern og Pedagogisk-Psykologisk Tjeneste (PPT). Teamet kan også utvides med andre ressurspersoner. Målsettingen er at dette teamet skal være et veilednings- og drøftingsforum i problemstillinger rundt barn, unge og foreldre der både foreldre og fagpersoner kan søke råd.

### Spesielle tiltak

Spesielle tiltak er fremgangsmåter som i utgangspunktet skal treffer barn, unge og foreldre når et behov eller problem er klart definerte. Henvvisning til BUP/DPS, kommunal psykisk helse, barnevern eller andre instanser vil da være det riktige, altså den instansen som er hensiktsmessig ut ifra behovet.

## 2.2 Kunnskapsgrunnlag.

Sel kommune sitt foreldresamarbeid skal bygge på forskningsbasert metodikk. Det har over tid vært gjennomført systematisk kompetanseheving for ansatte innenfor disse veiledningsmetodene, og det er avgjørende at denne kompetansen blir satt i system i et planverk slik at kommunen kan se om dette har effekt. Det er en klar forventning at denne kompetansen blir tatt i bruk i den systematikken foreldresamarbeidet skal bygge på.

### Relasjonskompetanse

Jan Spurkeland sin definisjon av begrepet er; "Kunnskaper, ferdigheter, evner og holdninger som etablerer, utvikler, vedlikeholder og reparerer relasjoner mellom mennesker". Dette er et viktig verdibegrep for ansatte i Sel kommune sine virksomheter, og kompetansen er på mange måter avgjørende i alt arbeid med mennesker. Det er sterk sammenheng mellom ansattes relasjonskompetanse og vedkommende evne til å oppnå resultater. Denne sammenhengen gjelder alle ansatte i virksomheter som har en relasjon med barn, unge og foreldre.

### Trygghetssirkelen (Circle of security, COSP)

COSP er et foreldreveiledningsprogram som er basert på tilknytningsteori. Det handler om bevisstgjøring rundt barnets behov og å reflektere rundt egen omsorgsutøvelse. Målet med veiledningen er at foreldre skal få økt forståelse rundt egen tilknytning til barnet og hvordan egne handlinger er med på å prege både samspillet og relasjonen mellom foreldre og barnet. Begreper fra dette programmet vil foreldre møte på helsestasjon, i barnehagen og i skolen. Trygghetssirkelen er en sirkel der barnet beveger seg bort fra den trygge basen som en forelder skal være for å undersøke verden, for så å komme tilbake til den trygge omsorgspersonen når barnet er redd eller trenger trøst. Det er derfor viktig at foreldre tilfredsstill barnas behov for nærhet, trøst og beskyttelse. Når barnet får tilfredsstill disse behovene vil det også kunne flytte energien sin over på utforskning, lek, selvstendigjøring og mestring, da den voksne er en trygg base som barnet kan utforske ut i fra.

### ICDP (International Child Development Program)

ICDP er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program, som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. Veiledningen kan gjennomføres individuelt eller i gruppe. Programmet er anbefalt å bruke i veiledning av minoritetsspråklige og kommunen har ressurspersoner under opplæring i dette programmet.

### Kvello- metoden i Sel

Kvello-metoden understøtter barns rett til et tilpasset tilbud i barnehage, sikrer at det barn har rett til og har behov for blir møtt og ivaretatt, samt kvalitetssikring av barnehagetilbudet i kommunen som system. Metodens fokus er blant annet tverrfaglig samarbeid mellom aktører i det kommunale hjelpeapparatet. Arbeidsmodellen har som mål å implementere en systematisk innsats, både på individ- og systemnivå, og i barnehager. Kvello-metoden er et tiltak for å sikre et godt tilrettelagt barnehagetilbud som tilbyr bistand til barn i en tidlig fase av en mulig utvikling av vansker.

## 2.3 Når barn og unge opplever samlivsbrudd

Det kan være svært vanskelig for barn/unge når foreldre skiller lag. Dette medfører igjen utfordringer for helsestasjon/barnehagen/skole, de som er tett på i hverdagen. Tilrettelegging og godt samarbeid kan imidlertid bidra til å gjøre en vanskelig tid mer skånsom for barn og unge. Statistisk sett vil de fleste skoler og barnehager i løpet av ett år oppleve at foreldrepar med barn i skole og/eller i barnehagen går fra hverandre, og i en del familier kan samlivsbruddet føre til store konflikter der partene har vanskelig for å snakke sammen. Disse konfliktene påvirker barn på de arenaer de befinner seg, og virksomhetene har formulert felles rutiner for hvordan de forholder seg til disse utfordringene. Tilrettelegging og rutiner vil variere ut i fra alder, men hovedpunkt skal være;

- Ha de samme grensene og forventningene til barnet/eleven som alltid.
- Ta aldri parti med noen av foreldrene, men rett oppmerksomheten på barnet/elevens beste. Helsestasjon/barnehage/skole blir på mange måter barnets talerør i vanskelige samlivsbrudd.
- Samlivsbrudd skal med jevne mellomrom være et tema i virksomhetene, slik at de ansatte har en kollektiv forståelse for hvordan de skal opptre overfor foreldre i slike saker. Det er viktig at alle opptrer likt og svarer det samme, slik at kommunikasjonen ikke kan bli brukt mot virksomheten i ettertid. Virksomhetene må finne gode rutiner på å formidle lik informasjon og beskjeder til foreldre. Så langt det lar seg gjøre skal begge foreldre komme sammen i foreldremøter og foreldresamtaler/utviklingssamtaler.
- Det er hensiktsmessig å skrive korte referat fra samtaler der bare en av foreldrene er til stede, da gjerne med underskrift fra forelderens. Vær oppmerksom på taushetsplikten ved samlivsbrudd. Innholdet i referatet kan ikke viderefremmes til den andre forelderens uten samtykke.
- Virksomhetene observerer barnet/eleven og dokumenterer hvis de opplever endringer i atferd hos barnet/eleven. For å kunne reflektere over hvordan barnet/eleven opplever situasjonen, er det ved endringer i atferd nødvendig å gå i dialog med foreldrene om barnets/elevens trivsel. Sammen bør partene finne ut hva som skal til for at barnet skal få en bedre og tryggere hverdag, samt vurdere om det skal iverksettes spesielle tiltak
- Inntil foreldrene er kommet til enighet om hvem barnet skal bo fast hos, eller inntil spørsmålet er rettslig avgjort, bør en forholde seg til den som har hovedomsorg for barnet i forbindelse med spørsmål om henting og bringing.
- Vær en profesjonell veileder overfor foreldre der en som ansatt ser det er behov. Mange foreldre tenker ikke på at ting de sier og gjør kan være uheldig i barnets påsyn.
- Ha forståelse for foreldrenes situasjon og vær ekstra overbærende hvis det oppstår uheldige situasjoner. Det at foreldrene ikke er like sprudlende som alltid behøver ikke å bety at de er misfornøyde med barnehagen, men at det faktisk er vanskelig hjemme om dagen.

### 3 Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom skal ha et systemrettet samarbeid med de som er ansvarlig for kommunens folkehelsearbeid, herunder bidra til den oversikten som kommunen skal ha etter folkehelseoven § 5. Tjenesten styres av «Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon- og skolehelsetjeneste» av 2017.

Helsestasjonen er et lovpålagt, gratis og lett tilgjengelig lavterskeltilbud for alle barn og unge, og deres foreldre uavhengig av sosial tilhørighet. Formålet med helsestasjon og skolehelsetjenesten er å fremme psykisk, fysisk, sosial og seksuell helse og forebygge sykdom og skade. Tjenestene skal så tidlig som mulig fange opp barn og unge, gi dem ett tilbud og henvise videre ved behov.

Tilbudet er en del av den helhetlige helsetjenesten i kommunen vår som utøver planmessig helsefremmende og forebyggende helsearbeid inn mot barn og unge innenfor temaer som omhandler både psykisk og fysisk helse. Her kan alle få veiledning, rådgiving, helseundersøkelser og vaksinasjon. Mat, søvn, utvikling, ulykkesforebygging, samspill, foreldrerollene og utfordringer i hverdagen er blant de tema som blir tatt opp på konsultasjonene. Gravide og foreldre får en fast jordmor/helsesøster som følger de opp.

Helsestasjonen arbeider også ut i fra kunnskapsgrunnlag fra både Kvello-modellen (risiko- og beskyttelsesfaktorer) og trygghetssirkelen (COSP). Helsestasjon arrangerer COSP i grupper 2. ganger per år. Ellers tilbys det individuell COSP veiledning til foreldre. Helsestasjon og skolehelsetjenesten i Sel skal ha et spesielt fokus på et inkluderende barnehage- og skolemiljø i tett samarbeid med skoler og barnehager.

Helsestasjonen i Sel utarbeider hver august et årshjul med informasjon ulike kurs, arrangement og veiledninger. Årshjulet blir lagt ut på hjemmesiden. Helsestasjonen ønsker blant annet å arrangere førstehjelpskurs en gang pr. år, dette som ett gratis tilbud for foreldre.



### 3.1 Svangerskapsomsorg/kvinnehelse

Jordmor jobber helsefremmende og sykdomsforebyggende. Jordmor definerer og forhindrer risikofaktorer som kan øke forekomsten av sykdom og plager. Det fokuseres på faktorer som styrker og støtter den gravide og hennes familie til å mestre livet i en ny situasjon med barn. Graviditet er en normal fysiologisk prosess for de fleste gravide kvinner.

Jordmor kan bistå med informasjon, veiledning og vurdering i forbindelse med svangerskap, fødsel, barseltid, og amming. I tillegg har jordmor fokus på prevensjon, seksuell helse og kvinnehelse generelt. Se helsestasjonen sin [hjemmeside](#).

### 3.2 Foreldreforbredende kurs

**Tidspunkt:** 4 ganger i året. Nærmere informasjon om aktuelle kurs legges ut på hjemmesiden og fås hos helsestasjonen og lege. Veiledningskveldene finner sted på helsestasjonen.

**Målgruppe:** Gravide med termin innenfor 3 måned.

**Ansvar:** Kommunalsjef og avdelingsleder/fagansvarlig.

**Beskrivelse:** Foreldreforbredende kurs ledes av jordmor og helsesøster. Andre yrkesgrupper som f.eks. fysioterapeut, barnevern, barnehage og NAV kan ved behov inviteres for å gi informasjon om sine tjenester. Det er ønskelig at begge foreldre deltar på kurset. Veiledningen har fokus på kunnskap om hvordan fødselen foregår slik som:

- Tegn til fødsel
- Regional jordmorvakt, følgetjeneste og fødeavdelingen
- Det å stole på sin egen kropp i fødsel

Kurset vil videre ha fokus på foreldrerollen og det nye livet etter fødselen. Tema her vil være:

- Livet med baby, praktiske og emosjonelle endringer, parforholdet
- Amming og morsmelk, helsegevinst for mor og barn
- Samspill mellom foreldre og barn: Trygghetssirkelen COSP
- Informasjon om hva helsestasjonen kan tilby ut over vanlige konsultasjoner
- Mobil- og nettbbruk, faktorer som kan forstyrre tidlig samspill

Tema vil relateres til utfordringsbildet som til en hver tid er gjeldene og vil variere fra år til år, og. Det tar høyde for dette ved helsestasjonens interne utarbeidelse av årsplan/årshjul.

Det er avgjørende at gravide får relevant kunnskap for å bedre forberede seg på fødsel og foreldrerolle. Dette kan gi de mestring og få en tryggere fødselsopplevelse, samt oppleve overgangen til foreldrerollen kan bli mer håndterlig. Svangerskapsomsorgen ønsker å legge mer vekt på psykososiale behov og utfordringer i det helsefremmende arbeidet.

På de foreldreforbredende kursene vil man også få muligheten til å møte andre som er i samme situasjon. Kursene er derfor sosiale og man kan utveksle erfaringer, spørsmål og opplevelser rundt den situasjonen man er i.

#### Hjemmebesøk

I retningslinjen for barselomsorg «[Nytt liv og trygg barseltid for familien](#)» fra 2014 gis det tydelige føringer på hvor viktig et hjemmebesøk er som arbeidsform. Jordmor tar hjemmebesøk 1-3 dager etter hjemkomst fra barselavdelingen og helsesøster etter 7-10 dager. Elektroniske fødselsmeldinger vil lette dette arbeidet. Senere hjemmebesøk gjennomføres ved behov.



### 3.3 Barselgrupper

**Tidspunkt:** Når barnet er 4 uker, 4 måneder og 10 måneder.

**Målgruppe:** Foreldre. Så homogene grupper som mulig.

**Ansvar:** Kommunalsjef og avdelingsleder/fagansvarlig.

**Beskrivelse:** Opplegget tar utgangspunkt i nasjonale retningslinjer for helsestasjon. Det blir gitt helseopplysning, veiledning og helsekontroll av barnet. I gruppekonsultasjoner kan foreldre støtte hverandre og lære av hverandres erfaringer. Målet er å skape varige sosialt nettverk. Et grupperettet tilbud på helsestasjon er at foreldre i samme situasjon kan få innsikt, forståelse og hjelp til å mestre foreldrerollen. Grupper kan gi økt rom for brukermedvirkning og likemannsarbeid. Foreldre skal styrkes i å selv utgjøre den viktigste ressursen i gruppen, både når det gjelder kunnskap om eget barn og praktisk kunnskap om barnestell. Foreldre har gjerne et stort behov for å utveksle erfaringer og kunnskap om barn og finne løsninger som kan være nyttige.

Noen foreldre kan ha større nytte av et slikt tilbud enn andre, for eksempel førstegangsfødende, aleneforeldre og nyinnflyttede familier. I tillegg til helsesøster, skal andre kommunale ressurspersoner inviteres inn etter tema. Tema er universelt, og bekymringer rundt enkeltbarn skal ikke tas opp på gruppekonsultasjoner. Ressurspersoner kan være fysioterapeut, frivillighetssentralen, bibliotekar, barnehagelærere m.m. BUP, psykisk helse, familievernkontoret kan også være tilstede i forhold til avgrensede tema.

I denne veiledningen kan tema være:

- samspill
- amming og kosthold
- barnestell
- søvn
- barnets sosiale og motoriske utvikling
- foreldrerollen
- samliv og parforhold
- permisjon og barnehagestart
- informasjon om trillegrupper, sang ved frivillighetssentralen, div. kulturaktiviteter.

Helsestasjonen oppfordrer foreldre til å ta initiativ til å møtes utenom helsestasjonen. Kommunen bør være behjelpelig med lokaler.

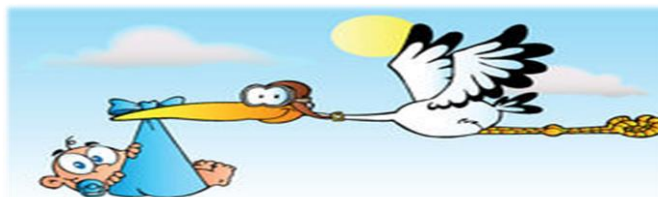
### 3.4 Feiring av nyfødte i Sel kommune

**Tidspunkt:** 1. gang i halvåret.

**Målgruppe:** Foreldre til barn som er født siden forrige feiring og nyankomne under 1.år.

**Ansvar:** Kommunalsjef og avdelingsleder/fagansvarlig.

**Beskrivelse:** Helsestasjonen tar initiativ til å be inn alle som har fått barn til en markering. Rådmann og ordfører deltar på dette treffet. Helsestasjonen samarbeider med frivillige organisasjoner i forbindelse med barselgaver. Media inviteres.



### 3.5 Helsestasjon-faste konsultasjoner.

**Tidspunkt:**

- 4 ukers konsultasjon
- 6-ukers konsultasjon-legeundersøkelse og vaksinerings
- 8 ukers konsultasjon- fokus på mors psykiske helse etter svangerskap, fødsel og barseltid
- 3 måneders konsultasjon-vaksinerings
- 4 måneders konsultasjon
- 5 måneders konsultasjon-vaksinerings
- 6 måneders konsultasjon- og legeundersøkelse
- 8 måneders konsultasjon
- 10 måneders konsultasjon
- 12 måneders konsultasjon-legeundersøkelse og vaksinerings
- 15 måneders konsultasjon-vaksinerings
- 18 måneders konsultasjon
- 2 års konsultasjon-legeundersøkelse.
- 4 års konsultasjon

**Målgruppe:** Barn (0-5 år) og foreldre**Ansvar:** Kommunalsjef og avdelingsleder/fagansvarlig.

**Beskrivelse:** Disse konsultasjonene er et fast tilbud som tilbys alle i målgruppen, der både de tradisjonelle helsekontrollene for barn mellom 0-5 år og vaksinerings inngår. Vaksinasjoner skal gis i tråd med barnevaksinasjonsprogrammet. Oppgavene omhandler alt fra helseopplysning, helseundersøkelser, råd og veiledning til foresatte etter et standardisert basisprogram. Ekstra oppfølging bør tilbys når det er nødvendig.

Målet er:

- At foreldre opplever mestring i foreldrerollen
- Å bidra til godt samspill mellom foreldre og barn
- Å fremme fysisk, psykisk og sosial utvikling hos sped- og småbarn
- Å forebygge, avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt
- Å avdekke fysiske og psykiske utviklingsavvik tidlig
- Å bidra til at barn får oppfølging og henvises videre ved behov

### 3.6 Åpen helsestasjon

Dette er et lavterskeltilbud til sped- og småbarnsforeldre som har spørsmål om barns helse, trivsel og utvikling. Dette tilbudet kan benyttes uten timeavtale, se helsestasjonen sin [hjemmeside](#).

### 3.7 Samarbeid med barnehagene

Kommune har innført Kvello-modellen i barnehagene. Gjennom denne modellen har helsestasjonen fast og systematisk samarbeid med alle barnehagene. I tillegg er dette er det lav terskel for samarbeid rundt enkeltbarn og deltagelse på foreldremøter ved behov.

### 3.8 Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten har et systemrettet samarbeid med skolen for å bidra til å sikre elevene et godt fysisk og psykososialt miljø. Skolehelsetjenesten tar initiativ til et slikt samarbeid med skolene for å sette opp faste møtepunkt. Den viktigste oppgaven for skolehelsetjenesten er å være tilgjengelig for at elever kan ta direkte kontakt med helsesøster. I Sel har nå alle skolene «Åpen tid».

Skolehelsetjenesten i Sel vil:

- delta på foreldremøter på 1. trinn
- gjennomføre «Sinna mann» i 4. trinn
- gjennomføre helsesirkel i 5. trinn
- undervisningsopplegg vedrørende *Livsmestring* i 8.trinn
- delta på foreldremøte i 8. trinn.
- bidra i undervisning vedrørende *Seksualitet og grenser* i helseuka i 9.trinn.

I et folkehelseperspektiv er det viktig at skolehelsetjenesten deltar i skolens arbeid med fremme et godt psykososialt miljø på skolen. De må inkluderes i skolens arbeid i å forebygge mistriksel, mobbing og psykiske plager blant barn og ungdom gjennom universelle, gruppe- og individrettede tiltak. Det skal i 2018 lages en egen plan for skolehelsetjenesten i kommunen.

### 3.9 Foreldreveiledning for flyktninger

ICDP er anbefalt å bruke for flyktningfamilier, og vil etter hvert bli innført i kommunen. Helsestasjon gjennomfører nå et foreldreveiledningsprogram med utgangspunkt i *Trygghetssirkelen*, *MarteMeo prinsippene* og generell samspillsteori.

### 3.10 Helsestasjon for ungdom

*Senter for ung seksualitet* er et lavterskeltilbud for ungdom mellom 13-20 år. Det er gratis og det er ingen timebestilling. Det er bemannet med helsesøster, jordmor og lege. Hit kan ungdom komme med spørsmål angående egen eller andres fysiske, psykiske, sosiale og seksuell helse. Se helsestasjonen sin [hjemmeside](#).



## 4 Foreldresamarbeid i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Foreldrenes rett til medvirkning skal ivaretas og det skal arbeides i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven §§1 og 4. Målsettingen i samarbeidet mellom foreldre og barnehage er barns beste når det gjelder trivsel og utvikling.

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit (§1,1). Barnehagene i Sel skal legge til rette for foreldresamarbeidet og ha en god dialog med foreldrene, der en jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, omsorg, lek, læring og danning. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldre får ta del i tilretteleggingen av tilbudet for sitt barn og etterstrebe at barnet ikke kommer i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen.

Barnehagen er en del av barnets omsorgs- og oppvekstmiljø. Personalet må ha god kunnskap om hvordan de kan være en viktig beskyttelsesfaktor for utsatte barn og forhindre at barnehagemiljøet blir en risikofaktor. Personalet skal kjenne til risikofaktorer for å forebygge en skjevutvikling hos barn, men også vite hva som bidrar til at enkelte barn har en god tilpasning til tross for ugunstige oppvekstbetingelser jf. [Kvello-modellen i Sel](#).

En forutsetning for læring og utvikling er at barn har tilknytning til trygge og stabile ansatte i barnehagen. I likhet med, og som en forlengelse av, helsestasjonens metodiske tilnærming til barns trygghet, benyttes begrepet om trygghetssirkelen (COSP) også i barnehagen. Denne måten å jobbe på er med på å bygge relasjoner og skape et positivt klima i foreldresamarbeidet.

For å gjennomføre et godt samarbeid i foreldremøter og i foreldresamtaler kreves det grundig planlegging. Pedagogisk leder er ikke alene om å ha ansvar for foreldresamarbeid, i det at barnehageledelsen tar større systemansvar. Den enkelte leder skal ha oversikt over hva som presenteres i de ulike gruppene på foreldremøte og hvordan. Allerede på barnehagens første foreldremøte, når styrer informerer om at barnehagen er opptatt av et nært og trygt foreldresamarbeid (jf. Formålsparagrafen) kan en benytte anledningen til å oppfordre foreldrene til å informere pedagogisk leder om spesielle hendelser eller situasjoner som oppstår i familien og som det kan være viktig for barnehagen å få vite noe om. Dette kan være samlivsbrudd, sykdom, dødsfall o.l. [«Ressursteam»](#) skal presenteres hver høst.

### Foreldremøter

Tradisjonelt er det barnehagepersonalet som innkaller til foreldremøter, og møtet er ofte preget av mye enveiskommunikasjon med mye informasjon og orientering. Barnehagene i Sel skal videreutvikle innholdet i foreldremøtene, og i større grad bruke disse møtene til dialog- og diskusjonsgrupper. I samarbeid med foreldrene skal personalet finne fram til innhold og form som passer den enkelte foreldregruppe og barnehage. Det skal foreligge interne retningslinjer for hvordan organiseringen av slike møter skal være, og de ansatte må øves i å holde gode prosesser. Det skal være en bevisst holdning til møteledelse, eksempelvis plassering av foreldrene, tematikk, og organisering. Referent skal være avklart i forkant. Tilstedeværelse skal registreres, og det skal avholdes et oppfølgingsmøte for de av foreldrene som ikke møtte. Dette er ledelsen i barnehagen sitt ansvar.

## Foreldresamtaler

Foreldre er den viktigste ressurs for barnet og god involvering av foreldre fremmer barnets utvikling. Barn blir påvirket både av det som skjer hjemme og i barnehagen. Derfor er det av stor betydning at samarbeidet mellom hjem og barnehage går bra og at dialogen er god. Noen foreldresamtaler vil være mer utfordrende enn andre, og det er da spesielt viktig å fremme samarbeid og dialog om løsninger. Kunnskap som gir bevissthet rundt egen rolle i kommunikasjonen med foreldre kan bidra til at samtalen fungerer godt for begge parter og til det beste for barnet. Barnehagene i Sel har utarbeid felles skjema for disse samtalen, et for [oppstartsamtalet](#) og et for [generell foreldresamtale](#).

### 4.1 Foreldresamarbeid -ny i barnehagen.

**Tidspunkt:** Innen utgangen av juni.

**Målgruppe:** Foreldre til alle nye barn som har fått plass i barnehage fra høsten.

**Ansvar:** Styrer og pedagogisk leder.

**Beskrivelse:** Det å starte i barnehage er et stort steg i et barn og foreldres liv. Det er en sårbar og krevende periode for både barn, foreldre og personale. Et foreldremøte på våren for foreldre til nye barn skal spesielt ha fokus på denne perioden. Forventningsavklaringer vil være et viktig tema å reflektere over. Hva forventer foreldre av barnehagen, hvilke forventninger kan barnehagen innfri og hva forventer barnehagen av foreldre. Pedagogisk leder skal gi foreldre et godt innblikk i hvordan det jobbes i kommunen med å skape gode barnehagemiljø, der relasjonskompetanse, sosial kompetanse, vennskap og lek er viktige faktorer. Barnehagen konkretiserer hvordan de bruker trygghets sirkelen, arbeid med et godt barnehagemiljø, praktisering av Kvello i Sel m.m. Barnehagen legger føringer med gode tips og råd for hva som er klokt å tenke på for å gjøre tilvenningen best mulig for barnet, alt fra klær, mat, soving, avskjeder m.m. Refleksjon i foreldregrupper er en anbefalt arbeidsform.

Veiledningen for denne gruppen vil ha fokus på:

- Overgangen fra hjem til barnehage – fra familie til et større fellesskap, hva innebærer denne overgangen for barna?
- Hvordan legge til rette for en best mulig tilvenning i barnehagen og etablere trygghet?
- Er det samsvar mellom foreldrene forventninger til barnehagen og barnets behov?
- Generell informasjon om barnehages rutiner, åpningstider, hva trengs av utstyr, dagsrytme, reglement m.m.



## 4.2 Foreldresamarbeid 1-2 åringer

**Tidspunkt:** Innen midten av september og et om våren

**Målgruppe:** Foreldre til 1-2 åringer

**Ansvar:** Styrer og pedagogisk leder

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter starter med en kort og generell informasjon: åpningstider, årsplan, reglement, satsingsområder m.m. Mye av den generelle informasjonen kan foreldrene finne på barnehagens hjemmeside. For å sikre et godt tilrettelagt barnehagetilbud og å tilby bistand til barn i en tidlig fase har barnehagene i kommunen valgt å jobbe ut fra en modell utviklet av Øyvind Kvello, gi informasjon om hva dette innebærer og hvilke samarbeidspartnere som er involvert. «Ressursteam i Sel kommune» presenteres.

Hoveddelen av foreldremøte skal ha fokus på hvilke tema personalet i dialog med foreldre vil legge vekt på for sin aldersgruppe, men alle skal ha fokus på hvordan barnehagen jobber med å utvikle et godt barnehagemiljø. Videre tar pedagogisk leder opp tema som oppleves viktig for den aktuelle barnegruppe. Refleksjon i foreldregrupper er en anbefalt arbeidsform.

Temaer som kan være aktuelle å ta opp:

- Tilknytning, relasjonskompetanse, Trygghets sirkelen (COSP).
- Hvordan og hvorfor er det viktig å jobbe med vennskap og sosial kompetanse allerede fra 1. års alder. Hva kan barnehagen gjøre, hva kan foreldre gjøre?
- Lek er viktig. Hvordan gi barna god lekekompetanse fra tidlig alder?
- Viktigheten av fysisk aktivitet- uteaktivitet fra tidlig alder.
- Lærer små barn noe i barnehagen og i så fall hvordan?
- Selvstendighetsperioden eller «trassalderen», en krevende periode for barn og foreldre?
- Verdien av å spise middag sammen. Hvorfor kan det være helsefremmende?
- Barn som biter og slår i barnehagen, hvorfor gjør de det? Hva gjør personalet?

Flere ideer kan hentes fra <http://www.fubhg.no/>

Foreldresamtalene i løpet av året vil først og fremst være en utdypende samtale med pedagogisk leder om barnets ferdigheter på ulike områder. Barnehagelærerens faglighet er avgjørende for å gi en realistisk og positiv beskrivelse av barnet. Denne samtalen skal bygge opp gjensidig kunnskap mellom pedagogen og foreldre om barnets sosiale, kommunikative, motoriske og språklige mestring.

## 4.3 Foreldresamarbeid 3-4 åringer

**Tidspunkt:** Innen midten av september og et om våren

**Målgruppe:** Foreldre til 3-4 åringer

**Ansvar:** Styrer og pedagogisk leder

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter starter med en kort og generell informasjon om: åpningstider, årsplan, reglement m.m. Hoveddelen av foreldremøte vil ha fokus på hvilke tema personalet vil legge vekt på for sin aldersgruppe, men alle skal ha fokus på hvordan barnehagen jobber med å utvikle et godt barnehagemiljø. Videre tar pedagogisk leder opp tema som oppleves viktig for den aktuelle barnegruppe. Refleksjon i foreldregrupper er en anbefalt arbeidsform.

Temaer som kan være aktuelle å ta opp:

- Hvordan jobbe med sosial kompetanse. Utvikle vennskap og forebygge mobbing.
- Lekeutvikling. Foreldrerollen i lek. Hva er viktig i denne alderen?
- Kort om hva foreldrene kan gjøre for å stimulere språkutviklingen.

- Mange råd i medier tar utgangspunkt i at alle barn og alle familier er like. Det verdifullt at hver familie blir kjent med sine verdier og oppdrar barna i tråd med disse. Hva er viktig for oss i vår familie?
- Hvordan utøve «lederskap» på en god måte i foreldrerollen?
- God selvfølelse gir et godt og stabilt fundament i livet. Hvordan bygger vi selvfølelse og hvordan bygger vi selvtiliten?
- Jenter og gutter skal ha like muligheter, men det betyr ikke at de er like. Litt om kjønnsstereotypene i dag og hvilke konsekvenser det kan få for barn.

Flere ideer kan hentes fra <http://www.fubhg.no/>

#### 4.4 Foreldresamarbeid 5-6 åringen

**Tidspunkt:** Et innen midten av september og 2 på våren (et i barnehagen og et på skolen).

**Målgruppe:** Foreldre til førskolebarna.

**Ansvar:** Styrer og pedagogisk leder

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter starter med en kort og generell informasjon: åpningstider, årsplan, reglement m.m. Andre del av foreldremøte vil ha fokus på hvilke tema personalet vil legge vekt på for sin aldersgruppe, men alle skal ha fokus på hvordan barnehagen jobber med å utvikle et godt barnehagemiljø. Videre tar pedagogisk leder opp tema som oppleves viktig for den aktuelle barnegruppe. Refleksjon i foreldregrupper er en anbefalt arbeidsform.

Innhold fra [«En sammenheng i innhold mellom barnehage og skole»](#) gjennomgås kort. Her under orientering om samarbeidet med skolen, innskriving, besøksdager, foreldremøte, presenterer «De røde trådene».

Veiledningen for denne aldersgruppen vil ha fokus på:

- Tilknytning og relasjonskompetanse. Skal barn være lykkelige hele tiden? Vi vil våre barn det beste og det er naturlig for alle å beskytte våre barn, men kan det bli for mye?
- Risikolek og spenning. Kan barn lære av risikolek eller er det best å være på den trygge siden og (over)beskytte barn?
- Forskjellige barn trenger forskjellige foreldre, men bør vi ikke oppdra barna våre likt?
- Verdien av å spise middag sammen. Hvorfor kan det være helsefremmende?
- Læring i barnehagealder, hva og hvordan? Sammenhengen mellom lek og læring.
- Grensetting, bruk av dataspill, selvstendighet m.m.

Flere ideer kan hentes fra <http://www.fubhg.no/>

#### 4.5 Foreldremøte for skolestartere i den enkelte skolekrets

**Tidspunkt:** Innen 15. juni, samtidig med førskoledager

**Målgruppe:** Foreldre til skolestartere

**Ansvar:** Rektor

**Beskrivelse:** Foreldrene får informasjon om klassedeling, kontaktlærer og SFO. Omvisning på skolen og SFO. Tilbud om tilvenningsdager i SFO. I dette møtet får foreldre informasjon om foreldreskolen som starter til høsten. Det er anledning for de som har gjennomført førskoleopplegget å møte her. Se [Plan for overganger i utdanningsløpet.](#)

## 5 Foreldresamarbeid i skolen

Samarbeid mellom hjem og skole er nedfelt i opplæringsloven § 1-1. Samarbeidet mellom hjem og skole har som utgangspunkt at foreldrene har hovedansvaret for oppdragelsen av sine barn. I Kunnskapsløftet (2006) heter det at dette ansvaret ikke kan overlates til skolen, men bør utøves i et samarbeid mellom skole og hjem. Samarbeidet er et gjensidig ansvar, men det er skolen som skal ta initiativ til og legge til rette for samarbeidet. Professor Thomas Nordahl har gjennom sin forskning funnet at barn som hører til i grupper der foreldre kjenner hverandre, presterer bedre faglig og sosialt. Skolens inviterende holdning til foreldresamarbeid må merkes fra første dag, og foreldrenes holdninger og innstilling til skolen vil ha stor betydning for elevenes læringsutbytte. Lærerne er ikke alene om å ha ansvar for foreldresamarbeid, i det at skoleledelsen tar større systemansvar. Denne veilederen handler om å sette foreldresamarbeid system på skolen, her under foreldresamarbeid fra 1. til 10. trinn. Foreldremøter skal være et treffpunkt der fokuset er på hvor avgjørende foreldrene er i eget barns læring, og hvilke faktorer i omgivelsene våre som påvirker hva som skjer på skolen.

Foreldresamarbeid handler om relasjoner, om forholdet mellom foreldre og deres barn og unge, men også i stor grad om forholdet mellom skole og forelder. Forskning viser oss at et godt samarbeid mellom hjem og skole, der også foreldrene har en aktiv rolle, har positiv betydning for barn og unge på en rekke områder relatert til skolen (Nordahl/Drugeli).

Skolen har ansvar for å sikre og trygge barn og unge i oppvekstårene. Det fører til bedre læringsutbytte, bedre selvregulering, bedre trivsel, færre atferdsproblemer, mindre fravær, gode relasjoner til medelever og lærere, bedre arbeidsvaner, en mer positiv holdning til skolen, bedre leksevane og arbeidsinnsats og høyere ambisjoner med hensyn til utdanning (Epstein et al., 2002; Epstein, 2005; Fan & Chen, 2001; Semke & Sheridan, 2010).



### Foreldremøter

For å gjennomføre en et godt samarbeid i foreldremøter kreves god planlegging, dialog og mulighet til medvirkning. Dette er faktorer som øker sannsynligheten for at både foreldre og lærere opplever foreldremøter som engasjerende og formålstjenlige. Her skal den enkelte leder ha oversikt over hva som er tema og fokusområder i de ulike trinnene og hvordan. Det skal foreligge interne retningslinjer for hvordan organiseringen av foreldremøter skal være, og de ansatte må øve seg i møteprosesser. Hovedfokus i foreldremøter skal ikke være informasjon, men refleksjon. Foreldrekontaktene bør involveres i organiseringen og i utvelgelse av tema. Referent skal være avklart i forkant, tilstedeværelse skal registreres og det skal avholdes oppfølgingsmøte for de av foreldrene som ikke kommer. Dette er skoleledelsens ansvar.



## Utviklingssamtaler

Skolen skal minimum to ganger i året gjennomføre planlagte og strukturerte utviklingssamtaler med foreldre/elev. For å gjøre utviklingssamtalene nyttige for både lærer og foreldre skal skolen utvikle gode arbeidsmetoder for dette. Både de faglige, de personlige og de sosiale vurderingene skal det legges vekt på i elevens opplevelse av skolehverdagen sin. Elevens trivsel skal alltid være oppe som tema. Skal en etablere en relasjon og dialog må lærerne lytte, ikke bare informere. Foreldrene skal bli hørt som en part i et gjensidig forpliktende samarbeid. Samtalene gjennomføres når det er hensiktsmessig for trinnet. Utviklingssamtaler på alle trinn skal være forberedt med skriftlig underveisvurdering i forkant og disse vurderingene skal være gjort kjent for elev og foreldre i forkant.

## Foreldreskole

Kommunen gjennomfører ved skolestart «foreldreskole» for foreldre til førsteklassinger. Innholdet i denne «foreldreskolen» er informasjon om skolens opplæringstilbud, foreldrenes rolle i barnas opplæring, og hvordan foreldre og skole sammen skal bidra til best mulig læring for eleven. Skolen har en klar forventning om at foreldrene skal delta, noe som formidles til foreldregruppa ved flere anledninger også forut for skolestart. Det er viktig at skolen og hjemmet avklarer hvilke forventninger de har til hverandre, og at begge parter anerkjenner hverandres rolle i elevens opplæring. God og åpen kommunikasjon om elevenes trivsel, faglige og sosiale utvikling vil være det sentrale i samarbeidet. Målsettingen til foreldreskolen er at den skal være lærerik og morsom, og at effekten ved at foreldre kjenner hverandre vil virke positivt på elevene og læringsmiljøet.

### 5.1 Foreldreskole 1. trinn

**Tidspunkt:** Et den første uka etter skolestart, 2 møter til i løpet av året. Starter med en oppstartsamtale, og en utviklingssamtaler senere i skoleåret.

**Målgruppe:** Foreldre til skolestartere.

**Ansvar:** Rektor og kontaktlærer.

**Beskrivelse:** Den enkelte skole utarbeider en plan for foreldreskolen ut fra lokale forhold. Alle foreldremøter skal avholdes etter gitte retningslinjer med henblikk på mengden informasjon, diskusjon og organisering. Det skal være en bevisst holdning til møteledelse, eksempelvis plassering av foreldrene, tema, og organisering.

Foreldremøtet på høsten starter med konsis og generell informasjon. For å unngå at denne delen av møtet blir lang og for å muliggjøre at foreldrene kan forberede seg, skal mesteparten av denne informasjonen være publisert digitalt i forkant av møtet. Eksempler på slik informasjon er rutiner ved skolen, kjøreplan for skoleåret, virksomhetsplaner, oversikt over hjelpeinstanser, retningslinjer og ulike handlingsplaner. Skolehelsetjenesten og [«Ressursteam»](#) skal presenteres hver høst.

Ideer til først foreldremøte:

- Bilder fra de første skoledagene.
- Bli kjent aktiviteter, bruk humor!
- Hvordan kan jeg som forelder bidra til at barnet mitt får en god skolestart?
- Hva er det viktig at skole og hjem samarbeider om? Klare forventninger.
- Hvordan få et best mulig klassemiljø?
- Kan foreldre bidra i undervisningen?
- Hvordan lese- og skriveopplæring foregår.
- Mediebruk, fødselsdager, andre merkedager, case-refleksjon.

Foreldreskolen vil gjennom første skoleår legger vekt på å avklare hvilke forventninger man har til hverandre. Forventninger skolen skal oppfylle er:

- fremstå tydelig med skolens mål og regler
- ivareta et godt fysisk og psykososialt miljø
- ha lærere som er godt forberedt
- oppmuntre og rose elever
- undervise i tråd med lærerplanen
- behandle barn og foreldre med respekt
- fremme et godt samarbeid mellom hjem og skole med å invitere til dialog om sosiale og faglige arbeidsmål for eleven og klassen

Forventninger til foreldre er:

- omtale skolen i positive ordelag
- oppmuntre og rose barnet for innsats og fremgang
- være lojale mot skolens mål og regler
- ta kontakt med skolen ved uenighet eller uklarheter
- delta på foreldremøter og utviklingssamtaler
- lese og merke seg informasjon fra skolen
- sørge for at barnet møter presis, godt forberedt og med nødvendig utstyr
- oppmuntre barnet til å være inkluderende og vise omsorg for andre
- være oppmerksom på at kosthold, fysisk aktivitet og nok søvn er viktig for både læring og trivsel.

## 5.2 Foreldresamarbeid 2. - 4. trinn

**Tidspunkt:** Foreldremøte første uka etter skolestart og et på våren. To utviklingssamtaler i løpet av skoleåret.

**Målgruppe:** Foreldre til barn på 2, 3 og 4 trinn.

**Ansvar:** Rektor og kontaktlærer

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter skal avholdes etter gitte retningslinjer i forhold til mengden informasjon, diskusjon og i forhold til organisering. Det skal være en bevisst holdning i forhold til å lede møtet, f.eks. plassering av foreldrene, tema, organisering.

Foreldremøtet på høsten starter med konsis og generell informasjon. For å unngå at denne delen av møtet blir for lang og for å muliggjøre at foreldrene kan forberede seg, skal mesteparten av denne informasjonen være publisert digitalt i forkant av møtet. Eksempler på slik informasjon er rutiner ved skolen, kjøreplan for skoleåret, virksomhetsplaner, oversikt over hjelpeinstanser, retningslinjer og ulike handlingsplaner. Skolehelsetjenesten og [«Ressursteam»](#) skal presenteres hver høst.

Utviklingssamtalene inneholder resultat fra nasjonale prøver.

Andre del av foreldremøtet vil ha fokus på aktuelle tema som kontaktlærer og foreldre opplever som viktige for elevgruppen, men alle skal ha fokus på hvordan skolen jobber med et godt skolemiljø.

Tema for denne aldersgruppen kan ha fokus på:

- Informasjon om overgangsrutiner for 4. trinn.
- Hvordan få et best mulig klassemiljø? Forebygging og oppfølging av mobbing?
- Tips om leksearbeid. Lekser og leksehjelp. Kan foreldre bidra i undervisningen?
- Hyggekvelder, foreldreansvar
- Mediebruk, bursdager m.m.
- Nasjonale prøver

### 5.3 Foreldresamarbeid 5. -7. trinn

**Tidspunkt:** Foreldremøte første uka etter skolestart og et på våren. To utviklingssamtaler i løpet av skoleåret. På 7. trinn er det i tillegg foreldremøte på ungdomsskolen i forbindelse med overgangen til 8. trinn.

**Målgruppe:** Foreldre

**Ansvar:** Rektor og kontaktlærer

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter skal avholdes etter gitte retningslinjer i forhold til mengden informasjon, diskusjon og i forhold til organisering. Det skal være en bevisst holdning i forhold til å lede møtet, f.eks. plassering av foreldrene, tema, organisering.

Foreldremøtet på høsten starter med konsis og generell informasjon. For å unngå at denne delen av møtet blir lang og for å muliggjøre at foreldrene kan forberede seg, skal mesteparten av denne informasjonen være publisert digitalt i forkant av møtet. Eksempler på slik informasjon er rutiner ved skolen, kjøreplan for skoleåret, virksomhetsplaner, oversikt over hjelpeinstanser, retningslinjer og ulike handlingsplaner. Skolehelsetjenesten og «[Ressursteam](#)» skal presenteres hver høst.

Andre del av foreldremøtet vil ha fokus på aktuelle tema som kontaktlærer og foreldre opplever som viktige for elevgruppen, men alle skal ha fokus på hvordan skolen jobber med et godt skolemiljø.

Tema for denne aldersgruppen kan ha fokus på:

- Større faglige utfordringer- hvordan kan foresatte bidra her?
- Hvordan motivere for fagene som elevene synes er vanskelige?
- Kosthold, fysisk aktivitet, egenomsorg, hygiene, pubertet, prevensjon, psykisk helse, identitet og kjøpepress.
- Digital hverdag: Ytringsfrihet, personvern og kildekritikk.
- Forebygging og oppfølging av mobbing.
- Rusforebyggende tiltak. Vold i nære relasjoner.
- Forberede en god overgang til ungdomsskolen.
- Turer, ekskursjoner og lignende.
- Samtalegrupper for foreldre (<http://www.foreldrepraten.no/>)



## 5.4 Foreldresamarbeid 8. trinn

**Tidspunkt:** Tre foreldremøte tilknyttet 8. trinn. Det ene på våren i 7. trinn, ett rett etter skolestart og ett i starten på 2. termin. Det skal avholdes to utviklingssamtaler i løpet av skoleåret og de skal være gjennomført innen september og innen mars.

**Målgruppe:** Foreldre til elever i 8. trinn

**Ansvar:** Rektor, teamleder og kontaktlærere

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter skal avholdes etter gitte retningslinjer i forhold til mengden informasjon og diskusjon og i forhold til organisering. Det skal være en bevisst holdning i forhold til f.eks. plassering av foreldrene.

Foreldremøtet på høsten starter med kort generell informasjon. For å unngå at denne delen av møtet blir lang og for å muliggjøre at foreldrene kan forberede seg, skal mesteparten av denne informasjonen være publisert digitalt i forkant av møtet. Eksempler på slik informasjon er rutiner ved skolen, kjøreplan for skoleåret, virksomhetsplaner, oversikt over hjelpeinstanser, retningslinjer og ulike handlingsplaner. Skolehelsetjenesten og [«Ressursteam»](#) skal presenteres hver høst.

Andre del av foreldremøtet vil ha fokus på aktuelle tema som kontaktlærer og foreldre opplever som viktige for elevgruppen, men alle skal ha fokus på hvordan skolen jobber med et godt skolemiljø. Møtet om våren i 7. trinn har som hensikt å avklare forventninger til ungdomsskolen og sikre og trygge overgangen for elevene. Tema på møtene er blant annet valgfag/språkfag, karakterer, lærerstab og fysisk miljø og hvordan skolen jobber med godt skolemiljø i forhold til aktivitetsplikten. Satsingsområder fra virksomhetsplanen, retningslinjer for elevpermisjoner og handlingsplan for fraværsoppfølging kan være aktuelle tema å ta opp.

Som en del av arbeidet med å skape et godt skolemiljø kan man ta tak i tema som:

- Er det fortsatt viktig at vi foreldre engasjerer oss i skolen?
- Hva er viktig at vi som foreldre samarbeider om?
- Våre holdninger – hvordan påvirker disse barna? Verdiordene til MOT
- Sosiale medier – nettvett
- Skolehelsetjenesten.

Flere ideer kan hentes fra [www.fug.no](http://www.fug.no)

Utviklingssamtalene skal være forberedt med skriftlig underveisvurdering i forkant og disse vurderingene skal være gjort kjent for elev og foreldre i forkant.

## 5.5 Foreldresamarbeid 9. trinn

**Tidspunkt:** To foreldremøter tilknyttet 9. trinn. Ett rett etter skolestart og ett i starten på 2. termin. Det skal avholdes to utviklingssamtaler i løpet av skoleåret og de skal være gjennomført innen september og innen mars.

**Målgruppe:** Foreldre til elever i 9. trinn

**Ansvar:** Rektor, teamleder og kontaktlærere

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter skal avholdes etter gitte retningslinjer i forhold til mengden informasjon og diskusjon og i forhold til organisering. Det skal være en bevisst holdning i forhold til f.eks. plassering av foreldrene.

Foreldremøtet på høsten starter med kort generell informasjon For å unngå at denne delen av møtet blir lang og for å muliggjøre at foreldrene kan forberede seg, skal mesteparten av denne informasjonen være publisert digitalt i forkant av møtet. Eksempler på slik informasjon er rutiner ved

skolen, kjøreplan for skoleåret, virksomhetsplaner, oversikt over hjelpeinstanser, retningslinjer og ulike handlingsplaner. Skolehelsetjenesten og «[Ressursteam](#)» skal presenteres hver høst.

Andre del av foreldremøtet vil ha fokus på aktuelle tema som kontaktlærer og foreldre opplever som viktige for elevgruppen, men alle skal ha fokus på hvordan skolen jobber med et godt skolemiljø.

Tema i 9. trinn i tillegg til skolemiljø kan være:

- Rusmidler, anti-doping
- Psykisk helse – et sunt forhold til egen kropp – puberteten, fysisk aktivitet, hygiene m.m.
- Eksterne aktører som bør inn: helsesøster, politi, PPT, BUP m.fl.
- Ekstra temamøte for hele kommunen i forbindelse med *Helseuke* på 9. trinn

Utviklingssamtalene skal være forberedt med skriftlig underveivurdering i forkant og disse vurderingene skal være gjort kjent for elev og foreldre i forkant.

## 5.6 Foreldresamarbeid 10. trinn

**Tidspunkt:** To foreldremøter. Ett rett etter skolestart og ett i starten av 2. termin. Det skal avholdes to utviklingssamtaler i løpet av skoleåret og de skal være gjennomført innen september og innen mars.

**Målgruppe:** Foreldre til elever i 10. trinn

**Ansvar:** Rektor, kontaktlærer og rådgiver.

**Beskrivelse:** Alle foreldremøter skal avholdes etter gitte retningslinjer i forhold til mengden informasjon og diskusjon og i forhold til organisering. Det skal være en bevisst holdning i forhold til f.eks. plassering av foreldrene.

Foreldremøtet på høsten starter med kort generell informasjon. For å unngå at denne delen av møtet blir for lang og for å muliggjøre at foreldrene kan forberede seg, skal mesteparten av denne informasjonen være publisert digitalt i forkant av møtet. Eksempler på slik informasjon er rutiner ved skolen, kjøreplan for skoleåret, virksomhetsplaner, oversikt over hjelpeinstanser, retningslinjer og ulike handlingsplaner. Skolehelsetjenesten og «[Ressursteam](#)» skal presenteres hver høst.

Andre del av foreldremøtet vil ta opp aktuelle tema som kontaktlærer og foreldre opplever som viktige for elevgruppen, men hovedfokus vil være på hvordan skolen jobber med et godt skolemiljø. Det første foreldremøtet på 10. trinn har fokus på videregående opplæring. Ansvaret for dette tilfaller her er ungdomsskolens rådgiver i samarbeid med rådgivere fra den videregående skolen. Skolemiljø og trivselstiltak skal for øvrig gis tid også i dette møtet. Det andre foreldremøtet har fokus på skolemiljø og en god avslutning på ungdomsskolen. Når kontaktlærer har utviklingssamtaler skal rådgiver være til stede for å ha ytterligere samtaler med de som trenger mer informasjon.

Refleksjon i foreldregrupper er en anbefalt arbeidsform.

- Karakterjag og egne forventninger til ungdommene.
- Nasjonale og lokale prøver.
- Hvor godt kjenner vi tenåringene våre? Relasjonskompetanse.

Flere ideer kan hentes fra [www.fug.no](http://www.fug.no)

Digital kommunikasjon skal følge Sel kommune sine retningslinjer og føringer for dette. Andre medier kan vurdere ut i fra hva som er hensiktsmessig. Ett felles møte for alle elever med foreldre i 10. trinn i hele kommunen i forhold til informasjon kan være et alternativ.

## 6 Videregående skole

NGVGS er for mange av våre elever den mest aktuelle skolen å søke til, og foreldresamarbeidet er en prioritert oppgave ved skolen. Foreldresamarbeid i videregående opplæring er hjemlet i § 20-4 i forskrift til Opplæringsloven. Paragrafen slår fast at skolen skal holde kontakt med foreldrene til elever som ikke er myndige gjennom hele opplæringsåret. Dette innebærer at skolen skal sørge for at foreldre til ikke myndige elever på Vg1 og Vg2:

- Blir invitert til foreldremøte i starten av opplæringsåret (for å få informasjon om skolen, innholdet i opplæringa, foreldrenes rett til medvirkning, regler og rutiner m.m.)
- I løpet av første halvår av opplæringsåret får et tilbud om en planlagt og strukturert samtale med kontaktlæreren om hvordan eleven arbeider til daglig og om elevens faglige kompetanse. Samtalen skal klargjøre hvordan eleven, skolen og foreldrene kan samarbeide for å legge til rette for elevens læring og utvikling. (Eleven har rett til å være med i samtalen med foreldrene.)
- Blir varslet om a) udokumentert fravær, b) fare for nedsatt ordens- eller atferdskarakter, eller fare for manglende grunnlag for karakter i fag (skriftlig varsel), c) elevens og foreldrenes rettigheter etter opplæringsloven med forskrift og d) andre forhold ved eleven med mindre dette er underlagt taushetsplikt etter annen lovgivning.

Skole-hjem samarbeid i videregående kan for eksempel se slik ut:

### Vg1

- August: Velkomstsamtale
- September: Foreldremøte
- November: Utviklingssamtale med foresatte
- Januar: Karakterprotokoll for signering
- Februar: Foreldremøte
- Mars: Utviklingssamtale med foresatte
- Juni: Karakterutskrift for signering

### Vg2

- September: Foreldremøte
- November: Utviklingssamtale med foresatte
- Januar: Karakterprotokoll for signering
- Mars: Utviklingssamtale med foresatte
- Juni: Karakterprotokoll for signering

### Vg3

- November: Utviklingssamtale
- Januar: Karakterprotokoll for signering
- Mars: Utviklingssamtale
- Juni: Vitnemål

## 7 Oppfølging og veien videre i prosessen.

For at planen skal få vekstbetingelser og utvikle seg videre innebærer rammebetingelser og politisk og administrativ forankring. Virksomhetsledere skal ta ansvar for oppfølging og opplæring av ansatte slik at innholdet blir fulgt opp i alle ledd. Arbeidet med å implementere tema i foreldresamarbeidet må prioriteres høyt, og det er et kollektivt ansvar å sikre kontinuitet og struktur i det videre arbeidet. Ressurser til gjennomføring av tiltak, kompetanseheving, god organisering og tilgjengelige fagpersoner vil være nøkkelen til gode resultat.

## 8 Referanser og aktuelle linker

- [Rammeplan for barnehagen. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.](#)
- Jan Spurkeland:
  - [Relasjonskompetanse](#)
  - [Tilpasset ledelse](#)
- Beret Bråten og Silje Søsterudbråten: Foreldreveiledning – virker det? En kunnskapsstatus
  - [Fafo-rapport 2016:29](#)
- May Britt Drugli og Thomas Nordahl: Samarbeidet mellom hjem og skole (UDIR)
  - [Forskningsartikkel](#)
- Øyvind Kvello
  - [Barn i risiko](#)
- Bufdir.no
  - [Foreldrehverdag](#)
  - [Ulike faglig tema og publikasjoner](#)
- Utdanningsdirektoratet
  - [Støtte elevene sosialt og faglig](#)
  - [Tilpassa opplæring og arbeid med relasjoner](#)
  - [Hjem- skole- samarbeid](#)
- Barnehage.no
  - [Samlivsbrudd](#)
  - [Trygghetssirkelen](#)
- [Trygghetssirkelen \(Circle of security, COSP\)](#)
- [ICDP](#)
- [Nytt liv og trygg barseltid for familien. Helsedirektoratet](#)
- [Barnehageloven](#)
- [Opplæringslova](#)
- [Alkoholloven](#)
- [Barnevernsloven](#)
- [Sosialtjenesteloven](#)
- [Helse- og omsorgstjenesteloven](#)
- [Politoloven](#)
- [Folkehelseloven](#)
- [Samhandlingsreformen](#)
- [Regional plan for folkehelse i Oppland 2018-2022](#)
- [Handlingsprogram 2018. Regional plan for folkehelse i Oppland 2018-2022](#)